

Повна назва: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН АТР

Статус: вибіркова

Мета: сформувати у студентів уявлення про становлення і еволюцію регіональної системи міжнародних відносин та зовнішньополітичних стратегій країн АТР новітнього часу, охарактеризувати динаміку модернізації зовнішніх політик провідних країн регіону.

Обсяг, методики і технології викладання дисципліни:

Обсяг курсу в тематичному плані охоплює історичний проміжок від 1945 р. – закінчення Другої світової війни та формування біполярної системи міжнародних відносин і до сьогодення. Методологічними підвалинами змісту курсу є цивілізаційний, культурологічний і стадіально-регіональний підходи. Принципами вивчення є принципи історизму, об'єктивності, соціального підходу й альтернативності.

Основними формами навчання є: лекції, семінари та самостійна робота, яка передбачає опанування студентами більшості проблем і питань відповідно до програми курсу.

Основними методами та технологіями, які використовуються у навчальному процесі при вивченні предмету «Актуальні проблеми зовнішньої політики країн АТР» є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Даний метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» виді. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки і залишаються у рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.

2. Репродуктивний метод (репродукція – відтворення). Використовується переважно на семінарських заняттях, коли діяльність студентів організовується за кількарізним відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні роботи і різні форми самоконтролю.

Застосовується у взаємозв'язку з *інформаційно-рецептивним методом* (який передує репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь у студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

3. Метод проблемного викладу, використовується у побудові змістовної частини курсу (теми лекцій і семінарів). Важливою складовою даного методу є розкриття пошуків різних підходів у вирішенні тієї чи іншої проблеми. При цьому викладач реалізує розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки викладача.

4. Частково-пошуковий, або евристичний, метод, який полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно)

пізнавальних завдань. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.

5. Дослідницький метод. Є важливою складовою самостійної роботи студента, оскільки вони самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть аналіз проблем історії міжнародних відносин та інші дії пошукового характеру. У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.

Для підготовки бакалавра цей метод є важливим у тому розрізі, що навчальна робота дає початкові знання і вміння з методології наукового дослідження.

Під час семінарських занять можуть використовуватися **елементи дискусії** (суперечки, зіткнення позицій, навмисне загострення та навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі).

Дискусійні методи виступають як засіб не тільки навчання, але й виховання.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи навчання:

1) лекційні заняття, на яких викладається теоретичний матеріал, наводяться практичні приклади; заняття проводяться з використанням технічних і програмних засобів;

2) семінарські заняття, що передбачають підготовку теоретичних і практичних питань з дисципліни та їх обговорення в аудиторії;

3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні їх індивідуальних завдань і роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви розділів і тем	Всього годин	За формами занять, годин		
			Аудиторні		Самостійна робота
			лекційні	практичні	
Змістовий модуль 1					
Формування основних вимірів системи міжнародних відносин Азійсько-Тихоокеанського регіону у повсякденний період					
1.	Трактування поняття «Азійсько-тихоокеанський регіон». Підходи щодо визначення	9	2	2	5

	географічних кордонів АТР				
2	АТР у системі міжнародних відносин після другої світової війни	7	2		5
3	Зовнішньополітична стратегія США в АТР	10	2	2	6
4.	Зовнішня політика Японії в АТР	8	2		6
5.	КНР в системі міжнародних відносин АТР	9	2	2	5
6.	Зовнішня політика і міжнародне становище «нових індустріальних країн»	7	2		5
Змістовний модуль 2.					
Генезис та еволюція постбіполярної системи міжнародних відносин у Азійсько-Тихоокеанському регіоні					
7.	Зовнішньополітична діяльність СРСР, Росії, України в АТР	10	2	2	6
8.	Інтеграційні процеси та міжнародні організації АТР	9	2	2	5
9.	Особливості регіональної економічної інтеграції	8	2		6
10.	Міжнародні відносини країн АТР на рубежі ХХІ ст.	8	2		6
Змістовний модуль 3.					
Без пекове середовище АТР: детермінуючі чинники та визначальні тенденції					

11.	Варіативні фактори впливу на стан безпеки АТР у пост біполярний період	7	2		5
12.	Теоретико-концептуальний та структурно-функціональний виміри системи безпеки АТР	9	2	2	5
13.	Азійсько-тихоокеанський регіоналізм у контексті проблем безпеки: «тихоокеанський трикутник» - США-Японія – КНР.	7	2		5
14.	Дестабілізуючі фактори механізму безпеки АТР у пост біполярний період.	12	2	2	8
Всього		120	28	14	78

Знання та навички:

У результаті вивчення даної дисципліни студенти повинні *знати*:

- понятійно-категоріальний апарат;
- геополітичні, культурно-цивілізаційні, історичні, суспільно-економічні і політико-правові особливості формування системи міжнародних відносин Азійсько-Тихоокеанського регіону;
- зовнішньополітичні вектори провідних країн регіону;
- особливості інтеграційних процесів в АТР;
- теоретико-концептуальний та структурно-функціональний виміри системи безпеки АТР;
- дестабілізуючі фактори механізму безпеки АТР на сучасному етапі.

Студенти повинні *вміти*:

- аналізувати геополітичні, культурно-цивілізаційні, історичні, суспільно-економічні і політико-правові особливості формування системи міжнародних відносин Азійсько-Тихоокеанського регіону;
- аналізувати зовнішньополітичну діяльність країн АТР та надавати відповідні прогнози щодо подальшого впровадження чи не впровадження напрямів зовнішньої політики цих країн;
- орієнтуватися у нормативно-правовій базі провідних країн АТР.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): 28 годин лекцій і 14 годин семінарів (4 кредити).

Види робіт: форми та умови проведення контрольних заходів.

Основними формами навчання є: лекції, семінари та самостійна робота, яка передбачає опанування студентами більшості проблем і питань відповідно до програми курсу.

Оцінювання: Оцінювання відбувається на семінарах і на контрольних заходах, якими є звичайне наскрізне тестування та іспит.

Форма проведення	Терміни проведення	Бали
Усні відповіді на групових заняттях	протягом 13 триместру	35
Написання творчої роботи	протягом 13 триместру	15
Підсумкове тестування	останній тиждень III тр. триместру	20
Залік	зимня сесія	30

На заліку оцінювання відбувається за наступними критеріями:

1. Оцінка «5» (відмінно) ставиться в тому разі, коли:

а) відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає закономірності визначення та реалізації зовнішньополітичного курсу держави;

б) студент має навички користування документами, картами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє складати порівняльні таблиці;

в) відповідь дає грамотною українською літературною мовою, без русизмів,

допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2-3 помилки мовно-стилістичного характеру.

2. Оцінка «4» (добре) ставиться в тому разі, коли:

а) відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1-2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає основні закономірності історичного розвитку держав, у деяких випадках нечітко формулюючи їх;

б) студент має навички користування документами, картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки;

в) відповідь дає в цілому грамотною українською літературною мовою, але допускає русизми, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (не більше 5-6).

3. Оцінка «3» (задовільно) ставиться в тому разі, коли:

а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу історичного розвитку держав, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

б) слабо орієнтується у хронології, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;

в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про недостатню його мовну культуру.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли:

а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вміє визначити причинно-наслідкові зв'язки, сформулювати основні віхи розвитку міжнародних відносин провідних держав світу;

б) не орієнтується в хронології, не може побудувати графік, схему, діаграму;

в) відповідь безграмотна з точки зору української мови;

г) студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Викладач: Недбай В'ячеслав Вікторович, доктор політичних наук (2012 р.), професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики факультету політичних наук ЧНУ імені Петра Могили. Стаж педагогічної роботи у ВНЗ – 10 років. Кількість виданих наукових праць – понад 50, серед яких 1 навчальний посібник.